

Polismyndigheten
Kungsholmsgatan 37
112 27 Stockholm

ÖVERKLAGAN

Ärende: Överklagan om Polismyndighetens beslut om tillstånd för allmän sammankomst, diarienummer A 166.035/2017

Klagande: CIVIL RIGHTS DEFENDERS
Sergels torg 12, våning 12
111 57 Stockholm
Tel: 08-545 277 30
E-post: info@crd.org

Företrädare: Robert Hårdh

Yrkanden och grunder

Civil Rights Defenders yrkar i första hand att Polismyndighetens beslut ändras, så att Nordiska motståndsrörelsens ansökan om att hålla allmän sammankomst avslås i enlighet med 2 kap. 10 § ordningslagen grund av risk för oordning och säkerhet. Vidare yrkas att Nordiska motståndsrörelsen, på grund av att det tidigare under organisationens sammankomster uppkommit svårare oordning, jämlikt 2 kap. 25 § ordningslagen förbjuds att hålla allmän sammankomst i Almedalen, Gotland, under tiden 2-9 juli 2017.

I andra hand yrkas att tillståndet för Nordiska motståndsrörelsen att anordna allmän sammankomst i enlighet med 2 kap. 16 § 2 stycket ordningslagen förenas med villkor, att organisationen inte får dela ut material eller på annat sätt förmedla information om organisationens idéprogram, enär det skulle innebära brott, hets mot folkgrupp enligt 16 kap. 8 § brottsbalken §, eller uppvigling enligt 16 kap. 5 § brottsbalken.

Med anledning av de uppenbara riskerna för våld och andra svårare störningar mot ordning och säkerhet vid beslutets verkställande, hemställer Civil Rights Defenders även om inhibition av det överklagade beslutet.

Bakgrund

Nordiska motståndsrörelsens idégrund

Nordiska motståndsrörelsen (NMR) är en uttalat nazistisk militant organisation. Organisationens mål är att skapa en nordisk nationalsocialistisk stat, som utgår från en rasbiologisk världsåskådning. På www.nordfront.se, som är rörelsens nättidning och har ersatt den tidigare kommunikationsplatsen Patriot.nu, konstateras att ”vår rasliga överlevnad och frihet är det absolut viktigaste målet med Nordiska motståndsrörelsens politiska kamp”.

Som ett led i denna strävan innehåller rörelsens program bland annat att ”repatriering av merparten av alla som inte är etniska nordeuropéer eller närbesläktade folkslag ska inledas så fort som möjligt.” Detta motiveras bl.a. med att ”de nordiska folken har historiskt levt separerade från inblandning av främmande folkslag och har därför i allt väsentligt bevarat en unik genuppställning, kultur och samhällsbyggaranda. Skillnaden mot andra folkslag på jorden kan skådas genom de nordiska folkens utseenden men går betydligt djupare än de rent visuella. Egenskaper som samarbetsvilja, uppfinningsrikedom, ordningssinne, plikttrohet och altruism har präglats fram under tusentals år av raslig separation.”

En annan bärande idé är att motverka det som man uppfattar som en sionistisk världsordning. Organisationen vill därför ”med alla tillgängliga medel, på lång sikt, verka för att återta makten från den globala sionistiska elit som ekonomiskt och rent militärt ockuperat större delen av vår värld.” Motiven lyder bl.a.: ”Den judiska rasismen är formulerad sedan flera tusen år tillbaka i de judiska religiösa skrifterna och

levnadsmönstren.”¹ Nyheter och aktuella händelser förmedlas på organisationens hemsida utifrån denna världsbild, med rubriker såsom ”6 000 rasfrämlingar har undsatts på medelhavet under helgen”.

Användningen av våld är ett naturligt och centralt inslag i NMR:s aktiviteter. Det framgår till exempel av följande kommentar på organisationens hemsida till att en förbipasserande person blev misshandlad till döds efter ordväxling med demonstrerande FMR-aktivister (Finska motståndsrörelsen, finska avdelningen i NMR) i Helsingfors 2016: ”Vi kommer även i fortsättningen att sprida vårt budskap och vi kommer även i framtiden att använda oss av vår rätt till självförsvar och alltid slå tillbaka mot dem som angriper våra aktioner!”.² Att våld utgör en central del av organisationens verksamhet framgår också tydligt om man granskar NMR:s anhängare och de våldshandlingar de begått.

Enligt rapport av Säkerhetspolisen och Brottsförebyggande rådet, är meningsmotståndare och journalister en särskild måltavla för vit makt-rörelsen. Därtill löper enskilda HBT-personer samt personer som rörelsen definierar som tillhörande gruppen ”med utländskt ursprung” en stor risk för attack.³ Samtidigt utpekade NMR vid sin demonstration i Falun 1 maj 2017 ledande politiker som ”landsförrädare”, vilket i NMR:s ideologi utgör det största brottet. Någon vecka före demonstrationen ställde man en fråga till läsare om användning av dödsstraff på plattformen Nordfont.se. Folkförräderi är den brottsliga handling som i första hand borde leda till dödsstraff enligt Nordfronts läsare.⁴

Kriminalitet vid rörelsens tidigare aktiviteter

Svenska motståndsrörelsen, numera omorganiserad i Nordiska motståndsrörelsen, har av Säkerhetspolisen och Brottsförebyggande rådet nämnts som en av de två viktigaste organisationerna inom svenska vit makt-rörelsen.⁵

---

¹ <https://www.nordfront.se/var-vag-punkt-7.smr>

² <https://www.nordfront.se/helsingfors-aktionen-och-efterspelet.smr>

³ Brottsförebyggande rådets rapport 2009:15 s. 170 ff.

⁴ <http://archive.is/EdFEq#selection-1889.1-1889.112>

⁵ Brottsförebyggande rådets rapport 2009:15 s. 12.

Redan 2009 bedömde dessa myndigheter, att många brottsaktiva aktivister inom vit makt-miljön har praktiska färdigheter i och erfarenhet av att använda våld; ett antal av dem har även erfarenhet av dödligt våld. I Säkerhetspolisens och Brottsförebyggande rådets rapport konstaterades att rörelsen ser våldet som en nödvändig del i sin kamp och att det finns personer som har vapenutbildning, exempelvis är jägarexamen förhållandevis vanligt. Inom vit makt-miljön finns vidare relativt stor tillgång till både legala och illegala skjutvapen och viss tillgång på automatvapen och sprängmedel.

Säkerhetspolisen bedömde att tillgången på vapen och sprängmedel, våldskapital och erfarenhet av grovt våld i vit makt-miljön gör att om det uppstod en tydlig avsikt att skada samhällsbärande funktioner, skulle man allvarligt kunna skada delar av dessa funktioner, ett politiskt parti, en tidning eller en myndighet.

Vidare finns det inom vit makt-miljön en tydlig avsikt att begå brott mot enskilda individer. Attacker som riktar sig mot personer som inte är kopplade till någon av rörelsens ”motståndarorganisationer” (antirasistiska organisationer m.m.) sker systematiskt över stora delar av landet. Brotten har för avsikt att skrämja eller skada personer på grund av deras hudfärg, etnicitet eller sexuell läggning.⁶

Enligt Magnus Ranstorp, forskare vid Försvarshögskolan, uppfyller NMR genom sin ideologi och målet att införa en nationalsocialistisk stat och sina våldsaktiviteter, rekvisiten för att betraktas som en terrorgrupp.⁷

En genomgång av NMR:s aktiviteter under de senaste åren visar dessvärre att Säkerhetspolisens och Brottsförebyggande rådets slutsatser har varit riktiga. Det finns i vart fall inte skäl att förminska rörelsens våldsbenägenhet och risken för våld när NMR:s anhängare samlas. Stiftelsen Expo har granskat 159 av NMR:s mest aktiva medlemmar och funnit att en fjärdedel av dem har dömts eller åtalats för vålds- eller vapenbrott bara under 2015.⁸ Nedan följer en sammanställning som ger en bild av den typ av våldshandlingar som NMR och deras medlemmar är involverade i. Sammanställningen utgör ingen fullständig redogörelse.

---

⁶ Säkerhetspolisens och Brottsförebyggande rådets rapport, utgiven av Brottsförebyggande rådet 2009:15.

⁷ <http://www.etc.se/inrikes/terrorforskare-nmr-definitivt-en-terrorgrupp>

⁸ http://expo.se/2016/sa-valdsamma-ar-nazisterna-i-nordiska-motstandsrorelsen_7198.html

- 2014 åtalades Svenska motståndsrörelsens ledare i Stockholm för att ha slagit en flaska i huvudet på vänsterpolitikern Daniel Riazat. Brottet rubricerats som grov misshandel. Sedan tidigare har en annan ledande nazist åtalats för ofredande i samband med händelsen. http://expo.se/2014/nazistledare-atalas-for-grov-misshandel_6358.html
- 2014 dömdes en 26-årig aktivist i Svenska motståndsrörelsen av Luleå tingsrätt för brott mot kniv- och vapenlagen. Aktivisten är sedan tidigare dömd för flera brott, däribland grov misshandel.
http://expo.se/preview/prv2279cb60a2dc06c930c5cfb241a338a3-nazist-falld-for-vapenbrott_6360.html
- 2014 dömdes en 23-årig nazist, som greps i samband med Svenska motståndsrörelsens attack mot antirasister i Kärrtorp, för brott mot knivlagen och vapenbrott i samband med andra händelser. 23-åringen uppgav att han beväpnat sig för att försvara sig mot "rödingar". http://expo.se/2014/nazist-domd-for-vapenbrott_6369.html
- 2014 åtalas en 26-årig aktivist från Svenska motståndsrörelsen för våld mot tjänsteman med anledning av att han misstänktes ha sparkat på en ordningsvakt. Mannen åtalades även för brott mot knivlagen i Luleå tingsrätt. http://expo.se/2014/smr-aktivist-atalas-for-att-ha-sparkat-vakt_6393.html
- 2014 misstänktes åtta aktivister från Svenska motståndsrörelsen för brott i samband med en demonstration i Umeå från året dessförinnan. Det rörde sig om en gala för socialt utsatta där aktivisterna dök upp, flera beväpnade med kniv. http://expo.se/2014/nazister-atalas-for-attack-mot-gala-i-umea_6490.html
- 2014 dömdes Svenska motståndsrörelsens ledare i Dalarna, Pär Sjögren, efter att på Twitter ha hetsat mot judar. http://expo.se/2014/nazistledare-doms-for-judehat_6542.html
- 2014 misstänktes tre nazister för mordförsök. Det rörde sig om när Fidel Ogu knivhöggs i magen den 7 december efter att han stoppats av en grupp på fyra personer. När SVT:s Uppdrag Granskning tog upp händelsen i april var utredningen om överfallet nedlagd. SVT kunde, genom övervakningsbilder från tunnelbanan, koppla tre av Svenska motståndsrörelsens aktivister till överfallet. http://expo.se/2014/tre-nazister-misstankta-for-mordforsok_6593.html

- 2014 åtalades Klas Lund, ledare för Nordiska motståndsrörelsen, för knivbrott. http://expo.se/2014/nazistledare-atalas-for-att-ha-burit-kniv_6609.html
- 2014 dömdes Fredrik Vejdeland, ansvarig utgivare för Svenska motståndsrörelsens hemsida, för hets mot folkgrupp. Han fälldes för en publicering där Adolf Hitler kallades för "den störste folkhjälten i modern tid". http://expo.se/2014/ansvarig-utgivare-for-nazistsajt-doms-for-hets_6715.html
- 2014 dömdes en 27-årig aktivist i nazistiska Svenska motståndsrörelsen till fängelse för ofredande och hets mot folkgrupp i samband med en manifestation i Umeå. Han döms dessutom för brott mot knivlagen. Brotten har begåtts vid två tillfällen. Filmbevisning som använts i Luleå tingsrätt från händelsen visar även att den dömde 27-åringen har gjort Hitlerhälsning. http://expo.se/2014/nazist-doms-for-vald-och-hitlerhalsning_6726.html
- 2014 beslagtogs polisen i Norge automatvapen och narkotika efter tillslag mot aktivister i Nordiska motståndsrörelsen. http://expo.se/2014/vapenbeslag-hos-norska-motstandsrorelsen_6744.html
- 2015 misstänktes nazister i Svenska motståndsrörelsen misstänks för förberedelse till grov misshandel och olaga hot mot grupp efter en aktion mot Expressens redaktion. Två av de misstänkta är sedan tidigare åtalade för attacken i Kärrtorp 2013. http://expo.se/2015/valdsdomd-nazist-gripen-vid-expressens-redaktion_6799.html
- 2015 misshandlades en man som reagerat på att nazistiska Svenska motståndsrörelsen delat ut propaganda i Åkersberga. Sex aktivister i nazistorganisationen hade lämnat platsen när polisen anlände. Svenska motståndsrörelsen hyllade sedan attacken. http://expo.se/2015/man-misshandlad-i-samband-med-nazistaktion_6823.html
- 2015 dömdes tre nazister i Svenska motståndsrörelsen för att ha misshandlat en man i Uppsala 2013. Rättegången var turbulent och man tvingades bl.a. avbryta den en gång efter bombhot. http://expo.se/2015/nazister-domda-efter-misshandel-i-uppsala_6883.html
- 2015 häktades två aktivister från Svenska motståndsrörelsen efter att de tillsammans med andra stormat in i en galleria i Jyväskylä och misshandlat tre personer. Attacken skedde i samband med att Finska motståndsrörelsen genomförde en aktion. Totalt 14 personer misstänktes för bland annat våldsamt

upplopp och misshandel. http://expo.se/2015/svenska-nazister-haktade-efter-upplopp-i-finland_6914.html

- 2015 dömdes sex aktivister, bland dem den ansvarige utgivaren på Svenska motståndsrörelsens nätsajt, för attacken mot en antirasistisk manifestation i Kärrtorp 2013. Tidigare har 25 aktivister dömts för händelsen. http://expo.se/2015/nazister-fangslas-for-upploppet-i-karrtorp_6929.html
- 2016 uttrycker Svenska motståndsrörelsen glädje över att poliser kom till skada under organisationens demonstration genom centrala Stockholm i lördags. Bland de som misstänks för våldsamt upplopp återfinns ledande aktivister. http://expo.se/2016/smr-efter-upploppet-kul-att-snutar-hamna-pa-sjukhuset_7012.html
- 2016 misstänktes ledaren för den nazistgrupp som gick in på ett badhus i Kungälv för att agera "trygghetsvårdar" för våldsamt upplopp efter att Nordiska motståndsrörelsen attackerat poliser i Stockholm i januari. Han är dessutom dömd för flera fall av misshandel och rån. http://expo.se/2016/nazistiska-trygghetsvarden--domd-for-ran-och-valdsbrott_7028.html
- 2016 utreds den 32-åriga nazisten som slog motdemonstranten Rasmus Acking i ansiktet under Nordiska motståndsrörelsens demonstration i Borlänge den första maj för misshandel. Händelsen syns på en film som Expo publicerade. http://expo.se/2016/polisen-utreder-misshandel-under-nazistmarsch_7091.html
- 2016 dömdes nazist aktiv i Nordiska motståndsrörelsen för attack mot asylboende. http://expo.se/2016/nazist-domd-for-attack-mot-asylboende_7104.html
- 2016 avslöjade Expo att den 41-åring som tidigare dömdes för innehav av halvt ton dynamit deltog i nazistiska Nordiska motståndsrörelsens demonstration i Borlänge på första maj. http://expo.se/2016/hade-500-kg-dynamit-hemma--har-tagar-han-med-nazister_7122.html
- 2016 avled en 28-åring man efter att ha blivit misshandlad av en deltagare i nazistiska Finska motståndsrörelsens demonstration. http://expo.se/2016/man-misshandlad-till-dods-vid-nazistdemonstration-i-finland_7158.html
- 2017 greps en 28-årig kärnaktivist i nazistiska Nordiska motståndsrörelsen misstänkt för våldsamt motstånd efter en sammandrabbning med poliser i Södertälje. Under tumultet hyllades polismorden i Malexander.

http://expo.se/2017/nmr-aktivist-greps-efter-sammandrabbning-med-polis_7237.html

- 2017 häktades två personer aktiva i NMR misstänka för inblandning i sprängdåden i Göteborgsområdet. http://expo.se/2017/samtliga-haktade-for-bombdad-kopplade-till-nazistorganisation_7241.html
- 2017 trakasserade och misshandlade aktivister i NMR en elev på en gymnasieskola i Stockholm i samband med att en Förintelseöverlevande höll en föreläsning. En ledande person greps och är misstänkt för misshandel. http://expo.se/2017/15-arig-elev-misshandlad-av-nazister_7254.html
- 2017 åtalades en aktivist i NMR efter att polis attackerades utanför en pub i Södertälje. Aktivisten misstänks ha slagit en polis i ansiktet. Under tumultet hyllades polismorden i Malexander och enligt polisrapporten ska nazisterna befunnit sig på platsen för att "fira Förintelsen". http://expo.se/2017/skulle-fira-forintelsen---attackerade-polis_7286.html
- 2017 blev aktivister från NMR även misstänkta för såväl våld mot skolelever, polis och allmänhet som aktion mot Förintelseöverlevande samt för beslagtagna knivar. http://expo.se/2017/en-serie-nazistiska-valdsdad-i-stockholm_7306.html
- 2017 misstänks även ett flertal aktivister i NMR för brott med politiska förtecken i anslutning till hets mot folkgrupp, bomber vid flyktingboenden och attacker mot polis. http://expo.se/2017/nazisterna-vald-fortsatter--flera-aktivister-vantar-rattegang_7341.html

Utveckling av grunderna

Yttrandefriheten och den därtill knutna mötes- och demonstrationsfriheten har ett starkt skydd i internationell och svensk rätt. Friheterna kan därför endast begränsas genom lag, i detta fall ordningslagen, och endast under förutsättning att vissa kriterier är uppfyllda. Rekvisitet ordning och säkerhet i 2 kap. 10 § ordningslagen utgör en godtagbar grund för att inskränka friheterna.

Befarade allmänna oroligheter i samband med demonstrationer utgör inte ensam tillräckligt skäl att vägra tillstånd.⁹ I stället bör polisen försöka lösa befarade problem genom extraordinära insatser, till exempel avspärningar. Det är viktigt att ta hänsyn till allt som kan hänföras till allmänna ordnings- och säkerhetsförhållanden. Tillståndet kan också förenas med långtgående villkor, utifrån de problem man befarar kan uppstå.¹⁰ Erfarenheter från motsvarande situationer vid tidigare tillfällen är givetvis ett viktigt inslag vid sådana bedömningar. Av rättspraxis följer att det finns grund för avslag för sökt tillstånd bland annat när det finns en provokativ avsikt med den sökta tillståndsaktiviteten och av detta efterföljande risk för allvarlig störning av ordning och säkerhet.¹¹

Internationell rätt garanterar inte bara mötes- och demonstrationsfriheten utan ställer också krav på stater att begränsa dessa friheter. Genom FN:s rasdiskrimineringskonvention ICERD har Sverige en skyldighet att effektivt bekämpa rasism och hatbrott. Hets mot folkgrupp ska förbjudas liksom spridning av rasistiska idéer och propagandaaktiviteter som syftar till att sprida rasistiska idéer.¹² Även FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR) ställer genom artikel 20 motsvarande krav på Sverige. Enligt Europakonventionens artiklar 10 och 11 får yttrande-, mötes- och demonstrationsfriheten begränsas för att säkerställa ordning och säkerhet och för att skydda andras fri- och rättigheter. Konventionen innehåller också en allmän reservation i artikel 17 som innebär att handlingar som syftar till att omintetgöra eller otillbörligt inskränka konventionsskyddade fri- och rättigheter, inte åtnjuter konventionens skydd och därför får förbjudas. Detta stadgande kan läggas till grund för att förhindra framförandet av rasistiska åsikter och förbjuda sammankomster av nazistisk eller rasistisk prägel.¹³ Domstolen har understrukit att mötes- och demonstrationsfriheten inte får inverka negativt på andra människors rättigheter, till exempel genom att de hindras att utöva sin yttrandefrihet, och har vidare slagit fast att stater har en skyldighet att vidta effektiva åtgärder för att förhindra att så sker.¹⁴ Vid bedömningen av vilka åtgärder som krävs måste myndigheter därvid ta hänsyn till omständigheter som talar för att en sammankomst leder till våld och oroligheter.

---

⁹ Persson, Rosenberg, Åberg, Ordningsslagen, Kommentarer och rättspraxis, 2 uppl. 2003, s 68.

¹⁰ Thomas Bull, Mötes- och demonstrationsfriheten, 1997 s 550 ff.

¹¹ Se t. ex. Kammarrätten i Stockholm, domar 1998-04-30, mål nr 3521-1998 och 1999-07-26, mål nr 6029-1999.

¹² ICERD, artikel 4, och General recommendation No. 35: Combating racist hate speech (2013).

¹³ Hans Danelius, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, 2007 s. 413.

¹⁴ Europadomstolens avgörande Kaarahmed v. Bulgaria, 2015.

Europarådet har också uttalat att spridande av rasistiskt material ska vara förbjudet i medlemsstaterna.¹⁵

Sveriges regering har, i förhållande till den kritik Sverige har fått utstå från internationellt håll för att inte göra tillräckligt för att bekämpa rasism, diskriminering och andra hatbrott och därigenom inte leva upp till internationella åtaganden, hänvisat till den starka svenska lagstiftningen på området och understrukit bland annat följande: ”Sammantaget innebär den svenska straffrättsliga regleringen att det i praktiken är omöjligt för grupper som förespråkar rasdiskriminering att verka utan att deras medlemmar begår brott”.¹⁶

NMR:s idéprogram utgör hets mot folkgrupp. Idén om den ”nordiska rasens överlägsenhet”, tillsammans med ”judars förkastlighet” är bärande delar i NMR:s ideologi. Att sprida sådana allmänna uttalanden, som till exempel prisar en viss ras på ett sådant sätt att andra raser måste anses smädade, är straffbart.¹⁷ Det är inte nödvändigt att budskapet riktar sig direkt till allmänheten. Även spridningen inom en sammanslutning eller till en begränsad krets kan omfattas av straffansvaret, sedan en lagändring 1988. Bestämmelsen ändrades av hänsyn till att på det sättet kunna hindra rasistiska organisationer att verka.¹⁸ Vidare är det inte nödvändigt att den som tagit del av budskapet förstått eller tagit till sig detsamma.¹⁹

Rörelsens aktiviteter har genomgående varit förenade med våldshandlingar, verbala provokationer och spridning av rasism och hatpropaganda. NMR-anhängare har ertappats med vapen och sprängämnen och Säkerhetspolisen har bedömt att våld utgör en central del i rörelsens kamp.

NMR har sökt och beviljats tillstånd för att ställa upp tält, hålla seminarier, debatter och allmänt sprida information samt för att ha torgmöte med allmän informationsspridning. Ansökan avser aktiviteter under Almedalsveckan, då en stor del av Sveriges politiska etablissemang, representanter för det civila samhället, minoritetsgrupper, myndighetsföreträdare, journalister och privata besökare samlas.

---

¹⁵ ECRI, General policy recommendation No. 7: On national legislation to combat racism and racial discrimination.

¹⁶ <http://www.manskligarattigheter.se/Media/Get/835/sveriges-22-a-och-23-e-rapport-till-cerd-kommitt-n-januari-2017>

¹⁷ Brottsförebyggande rådets rapport 2001:7, s 9 ff.

¹⁸ Prop. 1986/87.151 s 109.

¹⁹ NJA 1999 s 702.

NMR kommer att ha sitt tält bland frivilligorganisationer som arbetar utifrån en demokratisk och, i förhållande till NMR motsatt, värdegrund baserad på alla människors lika värde och en tro på rättsstatsprinciper. Majoriteten av besökarna på Almedalen utgör alltså den grupp människor som NMR definierar som folkförrädare och som de anser sig ha rätt att angripa. Risken att NMR skulle söka konfrontation och konflikt är uppenbar. Förenat med NMR:s benägenhet att ta till våld utgör detta en stor fara för andra närvarande. Aktiviteterna i Almedalen pågår dessutom på trånga ytor med begränsade möjligheter till flykt och även under dygnets mörka timmar. Möjligheterna att under dessa förhållanden förebygga och stoppa oroligheter genom särskilda åtgärder, och därigenom garantera övriga besökares säkerhet, får i praktiken anses vara obefintliga.

Jämförelsevis kan nämnas att inför NMR:s demonstration i Falun på 1 maj i år, fann kommunen det nödvändigt att evakuera 50 ensamkommande ungdomar från ett boende i Falun för att kunna garantera deras säkerhet med anledning av den förhöjda hotbilden.²⁰

Civil Rights Defenders menar mot bakgrund av vad som anförts om NMR:s våldsbenägenhet och kriminellt betygda budskapsformuleringar med hat och hot gentemot enskilda, att grund föreligger för att neka NMR tillstånd för allmän sammankomst. Polismyndighetens beslut ska därför i första hand ändras så att NMR:s ansökan om tillstånd avslås, då det är nödvändigt med hänsyn till ordningen och säkerheten vid sammankomsten och i dess omedelbara omgivning.

Civil Rights Defenders yrkar också att NMR ska *förbjudas* i enlighet med 2 kap. 25 § ordningslagen att hålla sammankomst i Almedalen under hela den så kallade politikerveckan. Ett sådant så kallat förnyelseförbud förutsätter att det vid tidigare sammankomst av samma slag uppkommit svårare oordning vid själva sammankomsten eller, som en direkt följd av den, i dess omgivning. Alternativt ska den tidigare sammankomsten medfört avsevärd fara för de närvarande.²¹ Enligt bestämmelsens andra stycke får förbud meddelas endast om det kan befaras förekomma lagstridigt handlande, oordning eller fara för de närvarande.

Mot bakgrund av vad ovan anförts om NMR:s väldokumenterade våldsbenägenhet och uttryck av hat och hot gentemot enskilda, är det enligt Civil Rights Defenders nödvändigt att NMR, samtidigt som deras tillståndsbevis nekas, meddelas ett förbud att

---

²⁰ <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/50-ensamkommande-evakuerades-infor-nazidemonstration>

²¹ Risk för trafik, som också nämns, är inte aktuellt i förevarande fall.

anordna allmän sammankomst vid detta specifika sammanhang. Polisen har idag en relativt god kunskap om vilka personer som typiskt sätt deltar i NMR:s aktiviteter. Flertalet av dessa är dömda för hatbrott och andra kriminella handlingar i samband med aktiviteterna. Det är därför ovidkommande att NMR inte tidigare har anordnat sammankomst just i Almedalen. För bedömning av rekvisitet ”samma slag” har även faktorer som anordnare, deltagare och tema stor betydelse.²² Dessa faktorer är detsamma som vid tidigare sammankomster.

NMR:s planerade aktiviteter utgör en betydande förnyelserisk vad gäller oordning och fara för närvarande. Det kan också både utifrån NMR:s officiella idéprogram och dess aktiviteter vid tidigare sammankomster antas att deltagare vid NMR:s sammankomst kommer att göra sig skyldiga till brottsliga handlingar i form av hets mot folkgrupp eller uppvigling enligt 16 kap. 5 § BrB. Det finns stor risk att många politiker, aktivister, journalister och besökare skulle utsättas för denna brottslighet. Polisens möjligheter till omedelbara ingripanden, vid sidan av att upprätthålla säkerhet i form av skydd för liv och hälsa, måste anses begränsade. Detta understryks av att polisen uppenbart inte har kapacitet att hantera hatbrott på ett effektivt sätt trots vad regeringen har hävdad i FN om att den svenska lagstiftningen är effektiv, som redogjorts för ovan. Enligt Brottsförebyggande rådets statistik är andelen uppklarade hatbrott endast 4 %, ²³ trots olika insatser inom polis och rättsväsende i syfte att prioritera arbetet mot hatbrott.²⁴

Mot bakgrund av sistnämnda skäl menar Civil Rights Defenders i andra hand, att tillståndet för Nordiska motståndsrörelsen i enlighet med 2 kap. 16 § 2 stycket ordningslagen ska förenas med villkor så att organisationen inte får dela ut material eller på annat sätt förmedla information om organisationens idéprogram, enär det skulle innebära brott enligt BrB 16:8, hets mot folkgrupp, eller uppvigling enligt BrB 16:5.

Vid tillämpningen av ordningslagen och bedömningen av den aktuella ansökan måste lagstiftningen tolkas i ljuset av internationell rätt. För att internationella människorättsnormer ska få genomslag nationellt har myndigheter och domstolar en långtgående skyldighet att i rättstillämpningen göra en så kallad konventionskonform tolkning av svensk lagstiftning. Denna princip har slagits fast av Högsta domstolen och även uttryckts i lagförarbeten.²⁵ Så sent som 2015 redogjorde regeringen för denna

---

²² Bull, s 560 ff.

²³ Brottsförebyggande rådets rapport 2016:15.

²⁴ Se bl.a. Samlat grepp mot rasism och hatbrott, nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott, Regeringskansliet 2016, s 62 ff.

²⁵ Prop. 1993/94:117, s 37.

princip inför FN:s människorättskommitté och underströk att det ankommer på både domstolar och myndigheter att tolka svensk rätt på ett sätt som är förenligt med Sveriges konventionsåtaganden.²⁶

För att Sverige ska leva upp till det internationella åtagandet att förhindra spridning av rasistiska idéer och att förhindra propagandaaktiviteter som har det syftet, måste dessa människorättsnormer få genomslag vid tolkningen och tillämpningen av ordningslagen i detta fall. För att den svenska lagstiftningen ska vara så stark som regeringen hävdar krävs att även ordningslagen utgör ett effektivt medel för att bekämpa rasism och hatbrott.

Civil Rights Defenders besvär rätt

Ordningslagen (1993:1617) innehåller inga bestämmelser om vem som har besvär rätt, varför 22 § förvaltningslagen, FL, (1986:223) blir tillämplig. Enligt 22 § FL får ett beslut överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas. Bestämmelsen ger dock enbart en allmän riktlinje för hur frågan om besvär rätt ska bedömas. Avgörande för tillämpning blir därför också de principer som har utvecklats i praxis. Därutöver bör det noteras att det i förarbeten uttalats att talerätten inte får ges en alltför snäv tolkning och att kraven för överklagbarhet samt talerätt inte får vara så höga att en sakprövning i realiteten blir en undantagsföreteelse.²⁷

För att den som inte uppträder som part i ett ärende ska kunna överklaga beslut gäller som grundläggande förutsättning att beslutets verkningar inte enbart drabbar den beslutet riktar sig till utan också den utomstående. I det här fallet rör det sig om att Polismyndigheten har bifallit ett tillstånd som innebär att NMR kommer att närvara under Almedalsveckan. Det tillstånd som getts rör sig om utåtriktad verksamhet, dvs. såväl allmän sammankomst som användande av offentlig plats under ett välbesökt evenemang. I praxis finns stöd för en vid tolkning av talerätten. Till exempel har ägare till fastigheter kring ett torg, boende i närheten av ett demonstrationstågs marschväg och närboende med flera ansetts ha rätt att överklaga Polismyndighetens tillståndsbeslut.²⁸

---

²⁶ Sveriges sjunde periodiska rapport om åtgärder för genomförandet av Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, 2015 s. 5.

²⁷ SOU 2010:29 s. 83.

²⁸ R 1978 ref. 2:37 samt RÅ 1994 ref. 82.

Civil Rights Defenders kommer att närvara på Almedalsveckan och där anordna seminarier och panelsamtal samt delta som experter i evenemang anordnade av andra aktörer. Dessa evenemang kommer att beröra frågor om mänskliga rättigheter, diskriminering och utsatta minoriteters situation och rättigheter. Evenemangen kommer också involvera personer som representerar etniska minoriteter som drabbas av människorättskränkningar. Evenemangen kommer att äga rum i olika delar av Almedalen, också i absolut närhet till den plats som NMR beviljats tillstånd att använda.

Genom beslutet att bevilja NMR tillstånd att närvara under Almedalsveckan och mot bakgrund av NMR:s uttalat rasistiska idéprogram, påverkas Civil Rights Defenders möjligheter att genomföra planerade aktiviteter under Almedalsveckan. Mot bakgrund av de frågor Civil Rights Defenders önskar lyfta på Almedalen och vad som är känt om NMR:s benägenhet att använda våld, särskilt mot minoritetsgrupper, finns en uppenbar risk för att Civil Rights Defenders personal och de personer vi önskar ska delta i våra evenemang utsätts för hot och våld. Människorättsaktivister som tillhör minoritetsgrupper väljer på grund av det konkreta hot NMR utgör att inte närvara på Almedalen, vilket även det inverkar negativt på Civil Rights Defenders möjligheter att anordna evenemang där. Detta innebär sammantaget att Civil Rights Defenders, i egenskap av deltagare på Almedalsveckan, är naturligt berörda av Polismyndighetens beslut om bifall av tillstånd till NMR.

Därutöver krävs det att den klagande företräder ett intresse som är möjligt att beakta vid sakens prövning. Detta har i praxis uttryckts både som ett av rättsordningen erkänt intresse och som ett beaktansvärt intresse av att få de rättsliga förutsättningarna för ett beslut överklagat.²⁹ Ett erkänt intresse kan ta sig uttryck genom att en lag anger att vissa intressenter ska få tillfälle att yttra sig eller ska höras innan ärendet avgörs, eller att vissa specifika intressen ska beaktas.³⁰ Domstolens bedömning av vad som utgör ett legitimt intresse även beakta myndighetsskrivelser, doktrin och vad som anses vara ett i lagstiftningen förutsatt prövningskriterium.³¹ Högsta förvaltningsdomstolen har i dom HFD 2014 ref. 8, vidare uttalat att ett relevant intresse också kan härledas ur internationella konventioner som Sverige har tillträtt.

I det här fallet aktualiseras Civil Rights Defenders klagorätt av den internationella konventionen mot rasdiskriminering (ICERD), som Sverige har tillträtt. Art. 14 ICERD ger talerätt till individer såväl som till ”grupper av individer”, vilket bland annat

²⁹ Jfr HFD 2013 ref. 74 samt HFD 2014 ref. 8.

³⁰ SOU 2010:28 s. 660.

³¹ RÅ 1994 ref. 82 samt *Allmän förvaltningsrätt*, s. 203.

omfattar organisationer. Det innebär att organisationer har talerätt inför den kommitté som övervakar implementeringen av ICERD och som även granskar enskilda fall där stater påstås ha agerat i strid med konventionens bestämmelser. Tillämpningsområdet för denna talerätt omfattar även kränkningar av artikel 4 i konventionen.³² Av kommitténs praxis framkommer att faktiska såväl som potentiella offer för kränkningar av konventionens rättigheter kan erhålla en talerätt – vilket även innefattar intresseorganisationer.³³ Vid bedömningen av huruvida en individ eller en grupp ska tillerkännas talerätt ska hänsyn tas till arten av en organisations verksamhet såväl som vilka personer de representerar.³⁴

Civil Rights Defenders är en människorättsorganisation som verkar för att säkerställa medborgerliga och politiska rättigheter för utsatta grupper i samhället och att ge stöd till människorättsförsvarare. Ett av våra fokusområden är just att arbeta mot rasistiska uttryck såsom diskriminering och hatbrott och för etniska- och andra minoriteters rättigheter. Vi samarbetar med företrädare för minoritetsgrupper som är särskilt utsatta för människorättskränkningar och ger stöd till dem i deras arbete. Vi företräder även individer som tillhör minoritetsgrupper i juridiska processer för att de ska få upprättelse för kränkningar de utsatts för. Till exempel har vi företrätt romer i en rättsprocess mot staten med anledning av skånepolisens register över Romer. Med anledning av vårt arbete har Civil Rights Defenders talerätt inför CERD-kommittén. Det finns således en på konventionen grundad förpliktelse att säkerställa att organisationer såsom Civil Rights Defenders ska tillerkännas talerätt. I ljuset av kommitténs tolkning av art. 14 i ICERD, måste Civil Rights Defenders också anses ha klagorätt i fråga om det aktuella beslutet att ge NMR tillstånd att närvara i Almedalen.

Ytterligare ett rekvisit som måste vara uppfyllt för att erhålla klagorätt enligt 22 § FL rör kontraritet, dvs. att det klandrade beslutet gått klaganden emot eller uttryckt på ett annat sätt, att den ändring som yrkas skall vara till klagandens fördel. Vid bedömningen ska hänsyn tas till samtliga förhållanden i det enskilda fallet och beslutets hela innebörd för den enskilde måste beaktas. Senare praxis från Högsta förvaltningsdomstolen har lagt större vikt vid beslutets verkningar i förhållande till det intresse som klaganden representerar.³⁵ Kontraritetsrekvisitet måste i det här fallet anses vara uppfyllt då beslutet om att bevilja tillstånd till NMR medför konsekvenser i form av en förhöjd

---

³² CERD-kommitténs allmänna rekommendation no. 15 angående art. 4 (23/03/93).

³³ Kommunikation no. 30/2003.

³⁴ Kommunikation no. 30/2003.

³⁵ Se bl.a.. RÅ 1994 ref. 30, RÅ 1994 ref. 82 och RÅ 2006 ref. 9.

säkerhetsrisk för Civil Rights Defenders personal och att möjligheterna att delta i Almedalen påverkas negativt på det sätt som anförts ovan med anledning av NMR:s idéprogram och tidigare historik, i kombination med Civil Rights Defenders position som människorättsorganisation.

Vid en samlad bedömning av omständigheterna i fallet bör Civil Rights Defenders således anses ha talerätt mot bakgrund av såväl internationell rätt som nationell rätt.

Robert Hårdh

Executive Director